

essay

Heilig, helder en hartelijk: Toekomst voor onze parochies

Eerste Communieviering in de Antoniuskerk in Millingen aan de Rijn. | Foto: Flip Franssen - Hollandse Hoogte

DOOR **JORIS SCHRÖDER**

Er wordt veel gesproken over parochievernieuwing. Maar wat kan dat in de praktijk betekenen?

Wanneer heeft een parochie toekomst? Dat is de hamvraag van pastoors en kerkbesturen. Parochies worden samengevoegd, kerkgebouwen moeten sluiten, de overheersende haarkleur van de vaste kerkbezoekers is grijs. Boeken als *Rebuilt* en *Als God Renoveert* (zie kaders) geven concrete ervaringen en richtlijnen om het tij te keren. En om missionair te worden.

Tovermiddelen zijn er niet. De situatie is vaak heel verschillend in de steden en op het platteland. Wie rond kijkt – ook over de grenzen, zowel in de media als in de praktijk – ziet drie krachtlijnen, die te denken geven en die elke werkgroep *Parochievernieuwing* ter harte mag nemen. Mooi klinkende woor-

den, die ons meenemen naar de werkelijkheid.

SACRALITEIT - GOD

Tallose niet-kerkgangers zweren bij een cd met gregoriaanse muziek, plotseling herkennen ze daarin iets van de eeuwigheid. De muziek mag ook polyfoon zijn en soms is (kunnen) meezingen een pro. Ons hart wordt omhoog geheven – naar God, zoals bij de aanhef van de prelatie wordt gebeden. Dat geldt ook bij het binnenkomen in vele neogotische kerkgebouwen, “gelukkig niet zo’n fabriekshal”, hoorde ik onlangs iemand bij de ingang fluisteren; men weet zich in ‘het huis van God’, zonder dat een gezin kramp-

achtig tot stilte wordt gemaand.

Eerbied en stilte zijn van belang om ons te doen beseffen: het gaat om God, Jezus Christus staat centraal, genade is een hemels cadeau dat ons menselijk leven verdiept. Dat geldt ook van een eenvoudige maar tevens waardige liturgie: gewaden, taalgebruik, gebaren, betrokkenheid door knielen en staan, ondersteuning door misdienaars, aandacht voor het tabernakel, momenten van aanbidding, de ervaring dat een sacrament God aanwezig stelt. Kortom, een sfeer van inkeer en gebed. Besef van het heilige hoeft overigens niet in tegenspraak te zijn met kindvriendelijk onthaal.

Heiligheid verdiept en verheft!

IDENTITEIT - IKZELF

Vanuit onze betrokkenheid op Jezus Christus en het 'geloof van ons doopsel', is het van belang dat mensen daarin voortdurend onderricht worden; in de zondagspreek, in de voorbereiding op de sacramenten - doopsel, eerste heilige communie, vormsel en huwelijk, en in een gevarieerd catechetisch aanbod. Aandacht voor de rijkdom van ons christelijk mensbeeld en de katholieke verknogting daarover in de loop der tijden is gewenst. Zo groeit een gezond zelfbesef. Wat is vrouw en man zijn in bijbels perspectief? Waarom en hoe komt de Kerk op voor het gezin? Waarom vraagtekens bij de genderideologie? Hoe en waarom kijkt de Kerk naar homoseksuele mannen en vrouwen? Wat beoogt een document als *Humanae Vitae* voor ons huwelijksleven, of de *Theologie van het lichaam*, zoals beschreven door paus Johannes Paulus II?

Ons leven en ons lichaam zijn gaven en opdracht van God, daarbij geholpen door het onderricht van de kerkelijke Traditie als steun voor ons menswaardig leven. Christelijke levensgeboden hebben hun basis in onze Godsrelatie. Daarbij gerichtheid op een verdiepte kennis van de Schrift en de katholieke sociale leer, ten dienste van een goed geordende politieke en maatschappelijke en samenleving.

Geloven is gezond!

COMMUNITEIT - WIJ

De katholieken zijn – in ieder geval in West Europa – steeds meer marginaal aan het worden. Paus Benedictus XVI spreekt in dat kader van een *moedige minderheid*. Negatief gezien kan men dan stellen dat het goed is om 'de gelederen te sluiten', maar het is realistischer en in de lijn van het Evangelie dat geloofsgenoten elkaar frequent ontmoeten en bevestigen. Een aangename ontmoetingsplek, koffie na de Mis met speelmogelijkheden voor kinderen, uitwisseling over katholieke kinderkampen, bedevaarten, Wereldjongerendagen, gezinsweekenden, KisiKids, 'nieuwe bewegingen', diaconale activiteiten, schoolkeuze in onze seculiere samenleving en wat dies meer zij dienen gestimuleerd te worden. Evenals een leesgroep voor spiritualiteit en aandacht voor de achtergrond en de inbreng van gelovigen met een buitenlandse katholieke achtergrond.

Een parochiefeest kan soms wonderen doen. Evenals gastvrouwen en -heren bij het in- en uitgaan van kerkelijke vieringen. Allerlei vormen van kerkelijke gemeenschapsopbouw voor jong en oud moeten nu bewust worden aangemoedigd, want ze blijken vandaag onmisbaar om op verantwoorde wijze als gelovigen op weg te gaan naar de toekomst. Katholiek zijn betekent feest!

Heilig, helder, hartelijk: dat zijn de drie prioriteiten voor een levendige katholieke parochie, die bestaat 'tot eer van God en tot heil en dienst aan de mensen en aan onze wereld'. Intens geloof, oprecht gebed en weloverwogen aanpak zijn hierbij onmisbaar. Echte zielzorg met een sterk humaan gezicht. Deze kenmerken zijn

niet alleen trefwoorden die het goed doen, maar ze vragen telkens opnieuw om een concrete inkleuring in de kerkgemeenschap ter plaatse. Het gaat immers om het hart van ons geloof en om de toekomst van onze kinderen. Want met Paulus (1 Kor. 5,14): "De liefde van Christus laat ons geen rust." ●

Boeken over parochievernieuwing

Samen bouwen aan een vitale parochiegemeenschap, en de overgang maken van een volkskerk naar een missionaire Kerk. Hoe doe je dat? Het zijn vragen waar ook in andere delen van de westerse wereld mee geworsteld wordt. Onlangs verschenen twee in het Nederlands vertaalde boeken over parochievernieuwing in deze tijd.

In *Als God Renoveert* beschrijft de Canadese priester James Mallon hoe hij en zijn team hun Sint-Benedictusparochie veranderden in een missionaire parochie. En in *Rebuilt* van de Amerikaanse priester Michael White en zijn pastoraal medewerker Tom Corcoran wordt verteld over de situatie in de Geboortekerk in het Amerikaanse Baltimore.

In beide boeken wordt een traject van parochievernieuwing beschreven en wordt eerlijk verteld wat er goed ging en wat niet. Beide parochies waren in staat om, met vallen en opstaan, een cultuuromslag te maken. Aandacht voor gastvrijheid, een echte gemeenschap vormen, het benutten van ieders talenten, een sterk team en goed leiderschap zijn punten die daarbij belangrijk zijn. De boeken gaan vergezeld van een leeswijzer om ook in de Nederlandse context zelf aan de slag te gaan met deze concepten voor parochievernieuwing.

James Mallon, *Als God Renoveert*. De parochie van onderhoud naar bloei

Uitgeverij: Adveniat
Pagina's: 328 | € 25,-
ISBN 978 949 209 377 6

Michael White en Tom Corcoran, *Rebuilt*. Samen bouwen aan een vitale geloofsgemeenschap

Uitgeverij: Betsaida
Pagina's: 343 | € 17,95
ISBN: 978 949 199 173 8

Studiemiddagen

Voor parochies die zelf aan de slag willen gaan met *Als God Renoveert* wordt er in het voorjaar een reeks van vier studiemiddagen georganiseerd voor pastorale beroepskrachten. Kan dit model ook in Nederland werken en hoe moet dat dan aangepakt? Om die vragen draait het bij de cursus die gegeven wordt door Mirjam Spruit, stadmedewerkster van het Centrum voor Parochiespiritualiteit in Nijmegen, en Laura de Vries, pastoraal werkster in twee parochies in het aartsbisdom Utrecht.

De studiemiddagen zijn op 2 april, 23 april, 4 juni en 18 juni, steeds van 14.00 tot 17.00 uur. Locatie: Tilburg School of Catholic Theology (Nieuwegracht 61, Utrecht). Kosten: € 100,- p.p. (bij twee of meer personen uit dezelfde parochie: € 75,- p.p.)

Info/opgave: www.parochiespiritualiteit.org, (024) 355 80 29.